

Vlaamse
Journalisten
Vereniging

PB-PP|B-17496
BELGIE(N)-BELGIQUE

DE NIEUWE TYDINGHE

Jaargang 2017 – Nummer 2 – April, Mei, Juni 2017

Algemene vergadering 13 mei - Dendermonde

Driemaandelijks tijdschrift van de Vlaamse Journalistenvereniging (vzw VJV)
www.vjv.vlaanderen

Afgiftekantoor 2099, Antwerpen X

V.U.: Kristin Spiessens - Ronny Van Cutsem, VJV, Pelikaanstraat 94 bus 8, B-2018 Antwerpen

colofon

DE NIEUWE TYDINGHE

Verantwoordelijke uitgevers:

Ronny Van Cutsem - Kristin Spiessens

Vormgeving:

Patrick Proost/Publicom

Eindredactie:

Hilde Van Gool

Cartoons, foto's, artikels: zie bronvermeldingen.

Elke inzender draagt de volle verantwoordelijkheid voor zijn/haar bijdrage.

*

Gehele of gedeeltelijke overname van stukken hieruit kan enkel mits voorafgaande en schriftelijke goedkeuring en met volledige bronvermelding.

*

Niet-ondertekende artikels vallen onder de verantwoordelijkheid van de verantwoordelijke uitgever.

Wettelijk Depot: BD 54.662

Post Erkenningsnummer: P 509477

Jaargang 2017 NR. 2

Driemaandelijks Uitgave

Redactie:

Bestuursraad VJV
Pelikaanstraat 94 bus 8
B-2018 Antwerpen

Website:

www.vjv.vlaanderen

Mailadres:

info@vjv.vlaanderen

Sociale media:

Telefoon:

0485 56 31 36

Ook niet-VJV leden kunnen zich abonneren op De Nieuwe Tydinghe. Een abonnement kost 14,50 euro(*) voor een volledige jaargang van vier nummers (januari-april-juli-oktober). Abonneren kan via overschrijving op rekening: IBAN BE30 4758 2050 3111. - BIC KREDBEBB. Met vermelding "Jaarabonnement DNT". Zonder opzegging voor de verschijning van het oktobernummer worden abonnementen automatisch met een jaar verlengd.

(*) verzending naar een adres in België

voorwoord

Onze jaarlijkse Algemene Vergadering van 13 mei is alweer een feit: de jaarrekeningen en budgetten zijn goedgekeurd, met dank aan onze penningmeester Ronald Libin en de commissarissen Dingemans en Van Hove, we mogen 2 nieuwe leden verwelkomen in de raad van bestuur, samen met de erkenningscommissie weten we dat we op u kunnen rekenen voor een nieuw, actief en constructief jaar.

Cor Blancke en Assunta Covatti hadden voor de vergadering hun contacten aangesproken en voor een sterk programma gezorgd. We zijn hartelijk ontvangen op het stadhuis, het was prettig vergaderen in de Reynoutzaal, we hebben aan de lippen van burgemeester Buyse gehangen die een inspirerend enthousiasme voor zijn stad en zijn stadhuis tentoonspreekt. De lekkere lunch in restaurant Het Vaderland gaf ons weer voldoende energie om met de gidsen op Ros Beiaardpad te gaan. Het was een heel prettige kennismaking met een interessante stad!

We wensen jullie veel leesplezier met deze tweede DNT van dit jaar die alweer boordevol informatie en ledenbijdragen staat. En voor hen die het nog niet genoteerd hebben, op 2 december is het tijd voor onze winteruitstap.

Geniet van de zomer!

Kristin Spiessens

Ronny Van Cutsem

Co-voorzitters Raad van Bestuur

inhoud

Cover: Bernard De Cock

Cor Blancke

Voorwoord2

VJV-info

- Verslag algemene vergadering3

- Verslag erkenningscommissie5

- Nieuwe leden5

- Even voorstellen6

Van onze leden

- Bienvenue chez les Calaisiens7

- Pan herleeft8

- Indiase wijnen9

- Cartoons Bob Vincke10

- European Architecture Awards ...11

- Van Rik Wouters

en 'het zotte geweld'13

Verslag van de Algemene Vergadering op zaterdag 13 mei 2017 te Dendermonde

Opening vergadering om 11u

Co-voorzitter Ronny Van Cutsem verwelkomt de aanwezigen, en vraagt 1 minuut stilte voor de leden en hun dierbaren die ons ontvallen zijn in de voorbije maanden. Voor de volledigheid wordt het aantal aanwezigen genoteerd:
Aantal aanwezigen 46 / aantal volmachten 0 / totaal stemmen 46

Verslag Werking van de Raad van Bestuur

Co-voorzitter Kristin geeft een overzicht van de vergaderingen van de Raad van Bestuur en de jaarwerking 2016 met onder andere:

- 10 raden van Bestuur, met een algemene vergadering op 28 mei en een bijzondere algemene vergadering op 3 december 2016
- Website en DNT werden verder uitgebouwd
- Contacten met VVJ en met Sven Gatz hebben momenteel nog niet geleid tot concrete resultaten. Wij werken verder aan een constructieve samenwerking en concentreren ons ondertussen op het uitbouwen van onze eigen werking en ledenbestand.

Financieel Verslag

Financieel verslag over boekjaar 2016 volgens de resultatenrekening

Uitgaven: 18.189,57 €

Inkomsten: 28.440 €

save the date!

Onze eindejaarsactiviteit heeft plaats op **zaterdag 2 december 2017**. Schrijf deze datum reeds in uw agenda!

Hebt u al een agenda 2018? Vul daar dan meteen in dat u **op zaterdag 5 mei** naar onze Algemene Vergadering gaat!

Eindstand op 31/12/2016:

- op lopende rekening 21.086,16 €
- op spaarrekening 5.084,51 €

Controle jaarrekening 2016

Dhr Dingemans brengt namens de commissarissen verslag uit, waarna jaarrekening 2016 met algemeenheid der stemmen goedgekeurd wordt.

Begroting 2017

Deze was voorgelegd bij de vorige Algemene Vergadering. Momenteel moeten er geen grote aanpassingen aan de begroting in min of plus aangebracht worden.

Begroting 2018

De begroting 2018 wordt voorgelegd en met algemeenheid der stemmen goedgekeurd.

Benoeming commissarissen voor nazicht jaarrekening 2017

Marcel Dingemans en Ivan Van Hove (per brief) stellen zich kandidaat - de vergadering aanvaardt hun kandidatuur, alhoewel een van de aanwezige leden wijst op art. 2 van het huishoudelijk reglement waarin staat dat de commissarissen slechts 2 jaar aan kunnen blijven.

Walter Van den Branden stelt zich kandidaat als reserve commissaris.

De vergadering aanvaardt de kandidaturen.

vervolg op pagina 4

vervolg van pagina 3 - Verslag van de Algemene Vergadering

Benoemingen / Schrappingen leden Raad van Bestuur / Erkeningscommissie

Raad van bestuur

Stellen zich kandidaat voor de Raad van Bestuur: Didier Verbaere, zelfstandig journalist en fotograaf; hij wil de belangen van de zelfstandige journalisten behartigen Jacques Allard, uitgever van Archi-News; hij wil meehelpen met de animatie, het organiseren van events, de content van de website, om onze vereniging meer in de kijker te zetten.

De kandidaturen worden aanvaard - beide kandidaten worden uitgenodigd op de eerstvolgende vergadering op maandag 12 juni om 18u.

Erkeningscommissie

De Erkeningscommissie is voltallig, er zijn geen nieuwe kandidaturen.

Verslag werking Erkenningcommissie

Jean Buyle brengt verslag uit van de werking van de Erkeningscommissie (zie hiernaast).

Diversen

Feedback DNT poll: zoals te horen en te lezen in de vele reacties van onze leden, wordt de papieren versie van DNT behouden, maar het wordt nog meer uitgebreid als visitekaartje van onze vereniging. Actueel nieuws zal bij voorkeur op de website verschijnen. Om dit te beklemtonen wordt voortaan een korte bio van de auteur toegevoegd bij elk artikel, om de diversiteit van onze leden in de verf te zetten.

Voorstellen vanuit de Raad van Bestuur om meer te werken met projecten zoals een website waar leden zelf content (teksten, foto's, ...) kunnen uploaden om opgepikt te worden door uitgevers. Reactie van de leden: dit moet goed uitgewerkt worden, omwille van de auteursrechten.

Ander voorstel: meer klemtoon leggen op Freelancers - de domeinnaam freelancejournalist.vlaanderen werd geregistreerd, maar dit project moet nog uitgewerkt worden.

Varia en rondvraag

Momenteel zijn er geen leden met 25 jaar dienst.

Project "sympathisant": leden die niet meer actief zijn als journalist, kunnen toch nog in de "vriendenkring" blijven en deelnemen aan activiteiten, mits betaling van een verminderde bijdrage. Reactie vanuit de zaal: prima initiatief, maar "sympathisant" is misschien een verkeerde term? Beter oud-leden of contribuant? Beslist wordt om dit nog verder uit te werken.

Oproep aan de leden om zelf actief op zoek te gaan naar nieuwe leden.

Oproep aan de leden om adressen te bezorgen om mailings te verzenden van musea, stadsbesturen, enz. om ons voor te kunnen stellen.

Datum volgende vergaderingen:

Eindejaarsuitstap: 2/12/2017

AV 2018: 5/5 of 26/5? - 19 stemmen voor 5 mei, 7 voor 26 mei

Conclusie: AV 2018 is op 5 mei.

Einde vergadering 12u15

Gevolgd door een erg interessante toespraak door de heer Buyse, burgemeester van Dendermonde, die ons heel wat achtergrondinformatie over het stadhuis verstrekt.

Foto's: Cor Blancke en Bernard De Cock

Verslag van de werking van de Erkenningcommissie

Het is goed dat wij, als Erkenningcommissie, nu om de 6 maanden een rapport kunnen uitbrengen over onze werking. Want er gebeurt heel wat op journalistiek gebied, en wij moeten onze criteria voortdurend aanscherpen en bijstellen. En het is ook belangrijk voor ons dat onze collega-journalisten het eens zijn met onze beslissingen.

Over welke problemen hebben wij ons in de voorbije maanden gebogen?

Er waren enkele gevallen van **discussies tussen leden onderling**. Soms ging dat om het al dan niet betalend werken - het ene lid vindt dat het andere lid niet professioneel is, omdat die daarvoor geen geld vraagt. Maar, zo staat duidelijk in onze regels, geldelijke beloning is géén vereiste, enkel de journalistieke merite telt.

In andere gevallen ging het om het feit dat een lid, bij zijn aanvraag tot erkenning, bij een bepaald medium werkte en na een tijdje daar niet meer werkzaam was. Moest dan die erkenning niet ingetrokken worden? Als Erkenningcommissie is het antwoord neen: zolang het lid journalistiek actief blijft, ongeacht de opdrachtgever, blijft zijn erkenning geldig.

Nog een moeilijke vraag: mogen wij ook **niet-Belgen** erkennen als lid van VJV? Mensen die in een andere taal schrijven of reportages maken, mensen die geen Belg zijn? Ook daarin hebben wij knopen doorgehakt - streng, maar rechtvaardig, zoals wij altijd oordelen. Wanneer de journalistieke waarde van de voorgelegde bewijsstukken vaststaat, dan beslissen wij positief. Maar we moeten het wel kunnen lezen! In dit geval hebben wij een regel toegevoegd dat er een verklaring van een beëdigd vertaler toegevoegd moet worden.

U ziet het: de taak van onze Erkenningcommissie is en blijft boeiend. Wij worden voortdurend geconfronteerd met nieuwe uitdagingen, nieuwe vraagstukken, en passen onze

criteria vanuit ons gezond verstand toe op deze nieuwe omstandigheden.

Als Erkenningcommissie streven wij ook transparantie na. Onze nieuwe beslissingen staan binnenkort ook op onze website te lezen, in de FAQ - Frequently Asked Questions of Vaak Gestelde Vragen.

Jullie feedback op onze beslissingen wordt uiteraard ook gewaardeerd, en als jullie aanvullingen of bezwaren hebben, dan zijn jullie opmerkingen erg welkom in het vragen-uurtje achteraf.

Nog even wat cijfers

In 2017 heeft onze Erkenningcommissie 5 keren vergaderd, en op 12 juni heeft in principe de volgende vergadering plaats. In juli en augustus zijn er geen vergaderingen, maar voor dringende gevallen plegen we elektronisch overleg.

Momenteel telt onze vereniging 403 leden. Dat is toch een lichte terugval tegenover twee jaar geleden, toen wij ons 500e lid konden verwelkomen. Maar dat valt te verklaren doordat wij ons in de laatste 12 maanden vooral toegelegd hebben op het activeren van leden die al enige tijd "door de mazen van het net" geglipt waren - zij betaalden wel hun lidgeld, maar legden geen documenten voor herscreening voor.

Als Erkenningcommissie is het onze taak om vooral te zorgen voor de hoge standaard van onze leden. En als dat soms, zoals nu, tot een iets lager ledenaantal leidt, dan is dat spijtig, maar het betekent wel dat àlle leden nu aan professionele standaards voldoen. Een professionaliteit die in de toekomst onze vereniging alleen maar ten goede kan komen.

Hebt u nog vragen over de werking van de Erkenningcommissie, contacteer ons gerust op **erkenningcommissie@vjjv.vlaanderen!**

Nieuwe leden

VJV mocht de voorbije maanden de volgende nieuwe leden verwelkomen:

1180	Mohamed BARRIE uit Borgerhout - Reporter bij Stampmedia
1181	Anouk TORBEYNS uit Waanrode - Reporter bij Stampmedia
1182	Rudy SCHIETECATTE uit Lierde - fotograaf bij De Beiaard
1183	Filip VAN LOO uit Wervik - reporter bij Westhoek.be
1184	Michel VOSSSEN uit Essen - reporter bij sportmedia
1185	Philippe LEYSSENS uit Wevelgem - fotograaf bij Focus WTV
1186	Sven MICHIELS uit Aartselaar - fotograaf bij CuttingEdge
1187	Kevin CLAUWAERDT uit Oostende - reporter bij Playr00m

Even voorstellen: twee nieuwe leden in de Raad van Bestuur

Het besturen van een vereniging vergt veel vernuft, inzet, werk. Daarom werd een oproep gelanceerd naar onze leden, met de vraag of zij ook zin hadden om hun schouders te zetten onder de verdere uitbouw van onze vereniging. Twee leden meldden zich aan, en hun kandidatuur werd tijdens de Algemene Vergadering unaniem aanvaard: Didier Verbaere en Jacques Allard. Maak kennis met hen.

Didier Verbaere

Kan u even uw achtergrond schetsen?

"Als jongste zoon van journalist Paul Verbaere (meer dan 30 jaar actief bij Het Volk) ben ik in de journalistiek opgegroeid. Op mijn 16de trok ik naar het Viso in Gent voor een 3-jarige opleiding fotografie en ik was de jongste zelfstandige fotograaf op mijn 19de in 1993. Na enkele jaren klassiek werk koos ik voor een job als freelance fotograaf bij onder meer Het Volk en regionale weekbladen. Daar startte ik ook als schrijver en journalist. Een Job en passie die ik nu nog steeds combineer. Na een omzwerfing bij Het Nieuwsblad werd ik fulltime medewerker voor Het Laatste Nieuws in 2003 tot op heden. Dit nog steeds in combinatie met andere opdrachtgevers.. Regionaal nieuws blijft nog steeds mijn ding omdat je midden tussen de mensen staat en lief en leed deelt."

Waarom wil u uw schouders onder de vereniging zetten - waarom wou u lid worden van de Raad van Bestuur?

Als fotograaf wil ik mijn ervaringen in de Raad van bestuur gebruiken om onze stiel nog meer te verdedigen. Zeker in tijden van digitale fotografie waar iedereen fotograaf is en er steeds meer gratis beeld wordt gevraagd en zelfs geëist van opdrachtgevers. Ook de wetgeving hierover volg ik op de voet. Samen met de Raad van bestuur wil ik ook nadenken over de verdere uitbouw van een digitaal platform tussen de vereniging, haar leden en mogelijke opdrachtgevers.

Jacques Allard

Wie is Jacques Allard?

Jacques ALLARD (53 jaar) is een geboren Genenaar en is al meer dan 25 jaar actief met de uitbouw van een architectennetwerk in Europa www.archi-europe.com.

Zijn hoofdactiviteit is het publiceren of in de kijker plaatsen van zowel binnenlandse als buitenlandse architecten en hun projecten. Een hoogtepunt was de realisatie van de documentaire "Last Call for planet Earth" in 2008. Deze film werd in meer dan 54 landen vertoond, 12 architecten vanuit alle hoeken in de wereld werden gevraagd om hun visie over de toekomst van de architectuur te bespreken. Vandaag organiseert Jacques ALLARD internationale wedstrijden zoals de "European Architecture Awards" en "Archi-World® Academy" als ook architectuurcongressen in het buitenland. Buiten deze evenementen en realisaties is hij ook uitgever van het magazine Archi-News®, dat volledig in het kader staat van architectuur.

Waarom wil u uw schouders onder de vereniging zetten - waarom wou u lid worden van de Raad van Bestuur?

Mijn belangrijkste motivatie: VJV bijstaan in het bestuur om een steentje te kunnen bijdragen in het meer bekend maken van deze organisatie naar een ruimer publiek alsook de uitwerking van nieuwe communicatieprojecten.

Bienvenue chez les Calaisiens

Pas-de-Calais en Calais, meestal volgt er onmiddellijk "industriële, grijs, vlak en saai". Gooi al deze clichés maar in de prullenmand. Philippe Abrams heeft het enkele jaren geleden ook ontdekt toen hij als gestrafte postmeester naar de regio van Calais moest in de film "Bienvenue chez les Ch'tis" en er zijn hart verloor. Ja, je kan zoals zovelen die van en naar de ferry gaan, de "out of town"-hypermarkten en megadrinkboetieken doen, maar dan doe je de stad toch onrecht aan. Calais en zijn naaste omgeving is een gebied, rijk aan geschiedenis, trots op zijn tradities en geeft ook een warm welkom aan bezoekers. Calais zelf, dat ook een Vlaamse naam heeft (Kales) verdient zeker een bezoek van een volledige dag en je kan alles zeker te voet doen.

Een jonge "oude" stad

Het oude centrum rond de haven is in feite virtueel een eiland. De bekende militaire architect Vauban bouwde in de 17de eeuw een netwerk van verstevigde wallen en kanalen. Enkele bruggen maken de connectie met het gedeelte rond het Stadhuis en Belfort.

De oude stad rond de haven heeft het in Wereldoorlog Twee deels door jaren Duitse bezetting en deels door zijn strategische ligging als haven bij de bevrijding hard te verduren gekregen. Zoek niet naar een middeleeuws Calais, alleen de Tour du Guet, een soort uitkijkpost en vuurtoren uit de 13de eeuw is overgebleven. Voor een impressie van middeleeuws Calais kan je

nog terecht in het Museum voor Schone Kunsten waar een model te zien is.

De oude stad is rond de jaren '50 heropgebouwd, meestal in steen. Dicht bij de Tour du Guet op de Place d'Armes staat sinds enkele jaren (2013) het standbeeld van Charles de Gaulle met zijn vrouw. De Gaulle was zelf een Nordist, geboren in Lille, maar Yvonne Vendroux, zijn vrouw was een geboren en getogen Calaisienne. Het beeld is gebouwd op een 1:5 schaal, dus de generaal is ongeveer 3 meter lang. We zullen het koppel vandaag nog zeker tegenkomen op onze tocht. Calais heeft historisch gezien een Engels karakter. Het was ooit een exclave van Engeland en dit zie en voel je doorheen de stad. Calais is een kantstad en hiervoor zorgden rond 1816 enkele kantwerkers uit Nottingham die zich wilden verzetten tegen het ge-

bruik van industriële machines in hun stad. De "Dentelle de Calais" is nog steeds geliefd.

De kerk van Notre Dame

In de oude stad vinden we de kerk van Notre Dame, een pareltje vol geschiedenis. Deze kerk kreeg juist voor de bevrijding van Calais een enorme opoffer door een geallieerd bombardement. Bijna het gehele gebouw werd vernietigd. Jammer genoeg kwam er toen een te lange periode van verwaarlozing, maar zo'n acht jaar geleden zijn er massieve renovatiewerken begonnen die nog steeds bezig zijn. Het tot nu volbrachte resultaat is echter al immens en dankzij de organisatie **AMVPAC** (Association pour la Mise en Valeur du Patrimoine Architectural du Calaisis) en zijn voorzitter Dominique Darre, konden we al een kijkje nemen.

De originele kerk komt uit begin 1200 en is door de Engelse invloed op Calais in feite een van de weinige kerken op het vasteland, opgetrokken in Engelse perpendiculaire stijl. De kerk oogt aan de buitenkant als een fort met zijn verschillende stijlen die later zijn bijgevoegd, zelfs aan de achterkant merk je een stuk dat enorm aan het werk van de tempeliers doet denken. Het altaar met tabernakel is een werk in marmer en albast en 17 meter hoog met in het midden een schilderij uit 1629 van een

vervolg op pagina 8

vervolg van pagina 7 - Bienvenue chez les Calaisiens

leerling van Rubens, Gerard Seghers. Vooraan in de kerk het enorme doek dat de inname van Calais door de Duc de Guise voorstelt. Dit is recent teruggekomen na een lange periode van restauratie in Luik. Plannen zijn er ook nog om het orgel volledig te reconstrueren. Het houtwerk heeft men nog, maar de orgelpijpen zijn allemaal door de Duitsers gebruikt bij het maken van munitie. In deze kerk trouwens werd Yvonne Vedroux gedoopt en huwde ze in 1921 met de toenmalige Kapitein Charles de Gaulle.

Men is ook ijverig bezig met de aanleg rond de imposante kerk van een Tudortuin, met plaats voor rozelaars, fruitbomen, kruidentuin, een typische Engelse doolhoftuin en fontein. Voor dit project wordt o.a. samengewerkt met Britse tuinarchitecten en organisaties. Naar onze mening zal de Notre Dame een van de grootste attracties van Calais worden als de restauraties volledig achter de rug zullen zijn.

Het stadhuis

Het zuidelijke deel over het kanaal is het St. Pierre district. Hier vind je on-

middellijk het Stadhuis in rode steen met ernaast het Belfort met zijn 75 meter hoge toren. Beide ogen zeer typisch Vlaams. In het stadhuis ontmoeten we in de trouwzaal opnieuw Charles en Yvonne. Hier was hun burgerlijke plechtigheid in 1921. Binnenin veel art deco, waar ook veel restauratie aan te pas kwam na Wereldoorlog Twee. Door geldgebrek zijn sommige bovenbalken zelfs binnenin in isomorf materie opgetrokken. In een der kleinere zalen werd hier een deel van het contract getekend over de bouw van de Kanaaltunnel.

Voor het stadhuis, het imposante bronzen beeld van Rodin dat de zes burgers van Calais uitbeeldt. Het verhaal van de zes notabelen uit Calais die in 1347 hun leven wilden geven om de burgers te sparen. Zij kwamen blootsvoets, in lompen en met een strop rond de nek naar Koning Edward

III, die de stad had belegerd gedurende 11 maanden. De zes kregen gratie dankzij de (toen zwangere) vrouw van Edward, Philippa van Henegouwen. Bekijk zeker de gezwollen aders en spieren van de zes en ook de opmerkelijke grootte van de handen.

Het Belfort en de verder gelegen vuurtoren bij de haven zijn op bepaalde tijdstippen te beklimmen. Dit heb ik nog niet kunnen doen, maar hou het zeker voor een volgende gelegenheid.

Tot slot voor wie een leuk bistrotje zoekt in Calais voor de middag: **Café de Paris**, Rue Royale, tegenover het casino.

In onze tweede reportage gaan we op zoek naar beide wereldoorlogen in en rond Calais. Afspraak in een volgende editie!

GUST CHARRIN, wonende te Oelegem, is lid van VJV sinds 2012. Hij heeft een lange carrière achter de rug als orthopedisch hoofdverpleegkundige. Door zijn anglofiel karakter publiceert hij sinds jaren een column in het Periodiekske te Mortsel. Naast The U.K heeft hij ook interesse voor Nederland, Noord-Frankrijk, entertainment, cultuur, sport en beide wereldoorlogen. Hierdoor is een website ontstaan met de nogal logische naam www.allkindsofeverything.be

Pan herleeft

Sinds medio april ligt het Franstalig satirisch weekblad Pan opnieuw in de winkel, indien de distributie het toelaat tenminste.

Pan is na talrijke interne ruzies en naamsveranderingen aan een nieuw leven begonnen. Hoofdredacteur Marcel Sel, auteur en scenarist, trakteert zijn lezers op acht pagina's scherpe satire naar goede gewoonte geardeerd met pittige cartoons. Sel wil net als zijn buitenlandse collega's graag de luis in de pels zijn, maar zijn kleiner budget noopt hem toch tot bescheidenheid.

Pan begon in 1945 nochtans naar het model van het Franse Le Canard Enchaîné, dat François Fillon bij de presidentsverkiezingen nog aan het wankelen bracht. Pan kreeg in het verleden slechts af en toe af te rekenen met concurrentie. Toch diende het sinds oktober 1990 het gezelschap van Père Ubu te dulden. De stichters van deze laatste kwamen overigens, na een conflict, uit

de rangen van Pan zelf. In 2010 fuseerde Pan met Père Ubu tot, jawel, Ubu-Pan. En nu is Pan er na 70 jaar terug in de oorspronkelijk vorm, weliswaar aangevuld met een digitale versie. In de gloriejaren werd er op een oplage van 15.000 exemplaren gedrukt. Nu maar afwachten of de mayonaise opnieuw pakt.

GUY FREIERMUTH woont in Antwerpen. Hij is lid van de VJV sinds 1984 en tot ere-lid aanvaard in 2016. Hij is elector aan de Artesis-Plantijn Hogeschool(AP). Hij is zelfstandig journalist(o.a. Radio2, Boekengids, Knack, Streven, Mediagids, hfrd. Mediazakboekje, Argus, Mediadosiers en Achter Het Nieuws) en waagt zich aan essays.

Al eens een Indiase wijn geproefd?

Geloof me, het op-een-na-grootste land ter wereld met zijn 1.266.883.598 inwoners en met een oppervlakte van 3.287.000 km² bezit prachtige wijngaarden. Het belangrijkste Indiase gebied voor wijnbouw heet Maharashtra, dat zich situeert op zo'n 150 km van de wereldstad Mumbai.

India heeft ongeveer 50.000 ha wijngaard waarvan slechts 5% wordt gebruikt voor de wijnproductie. De rest is bestemd voor tafeldruiven en rozijnen.

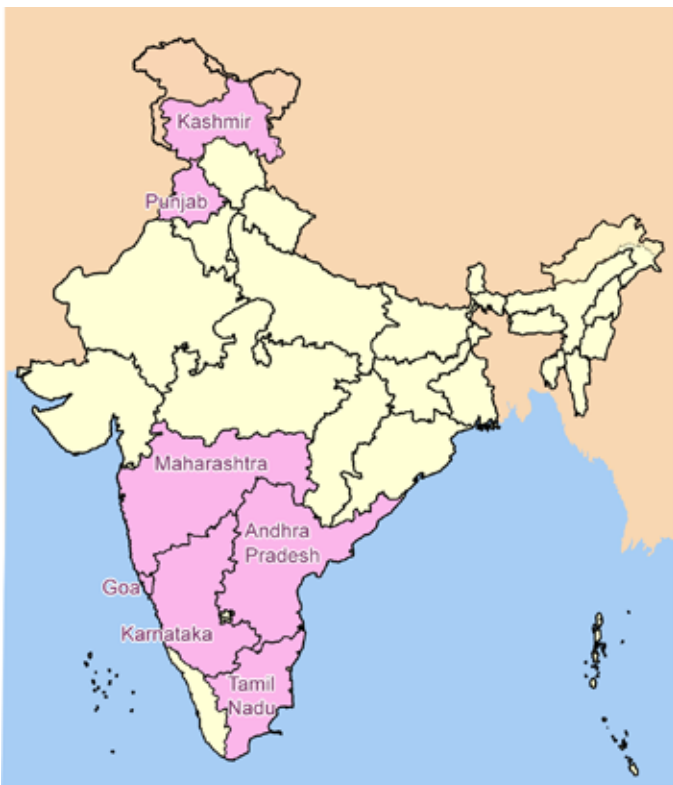
Wijnbouw met een geschiedenis

Het land heeft zijn wijnbouw te danken aan de Portugese en Britse kolonisten. De Portugezen hadden in de 16e eeuw al een handelspost in Goa en de Britten koloniseerden het land eeuwenlang. Zij legden in de 19e eeuw wijngaarden aan in de deelstaat Kashmir en bij Baramati in Maharashtra.

Geen ideaal klimaat...

Klimatologisch kan men spreken van een tropisch klimaat waarin de temperatuur kan oplopen tot boven de 40° C. Het grootste deel van de wijnbouw vindt plaats op de koelere hoger gelegen gebieden zoals op het Deccan plateau ten oosten van de stad Mumbai. De moessonregens die de wijnbouwomstandigheden sterk beïnvloeden vinden plaats vanaf juni tot oktober. Nashik is dan ook dé grootste wijnregio met een micro klimaat op zo'n 200 km ten noordoosten van Bombay, dit op een frisse hoogte van 600 meter boven de zeespiegel. Men oogst daar in maart tijdens het droge seizoen. Het klimaat is er perfect voor wijndruiven.

De wijnstrekken

Nashik is van oudsher een agrarisch gebied en is nu de grootste en snelst groeiende wijnstreek van India. Verder worden ook druiven verbouwd in Gujarat, Karnataka, Bangalore, Hyderabad, Tamil Nadu en in Punjab... Er zijn in deze wijngelieden geen uitgesproken seizoenen. De wijngaard groeit er het ganse jaar door.

Internationale druivensoorten

In 1997 werden de eerste Franse wijnstokken Sauvignon Blanc en Chenin Blanc aangeplant. In de Dindori Valley werden later druivensoorten zoals Cabernet Sauvignon, Shiraz, Zinfandel, Merlot, Viognier en Riesling aangeplant.

De wijnhuizen

Mijn eyecatcher richt zich vooral naar het huis SULA(1) in de Nashik regio. Dit huis is het geesteskind van eigenaar Rajeev Samant (2), die de passie van het wijnmaken te pakken kreeg tijdens zijn studies in San Francisco. De aanleg van zijn wijngaard gebeurde in 1999. Naast een 'Sparkling wine' volgens de 'méthode traditionnelle' (tweede gisting op fles) maakt deze wijnmaker ook stille wijnen van de cépages Chenin Blanc, Viognier, Sauvignon Blanc, Cabernet, Shiraz en Zinfandel. Zijn Zinfandel wordt vooral gebruikt voor rode en rosé wijn. Dit wijnhuis ligt zo'n 180 km van Bombay in het gebied Maharashtra waarvan 90% van de Indiase wijn afkomstig is.

Sinds de jaren '80 van de vorige eeuw is er meer en meer belangstelling in India voor wijn, zeker het laatste decennium, door de toenemende welvarende middenklasse. De 'Sula Vineyards' (3) en de zo'n 40-tal wijnbouwers uit de Nashik (tevens wijnhoofdstad van India) streek produceren 3 miljoen flessen per jaar. De export richt zich vooral op Azië, Europa, USA en Canada...

Uit het Sula gamma, waar de biologische teelt hoog in het vaandel staat, was ik op een recente proeverij gecharmeerd bij het drinken van hun monocépages en blends welke gemaakt zijn uit Europese rassen en een Californisch ras namelijk de Zinfandel.

vervolg op pagina 10

vervolg van pagina 9 - Indische wijnen

Enkele voor mijn smaakpallet interessante ontdekkingen:

- SULA-Sauvignon Blanc 2015 (W): Kruidig, helder en droog met hints van groene peper. Deze wijn zit goed in balans.
- SULA DINDORI RESERVE – Viognier 2014 (W): Prachtige ondertonen van exotisch fruit zoals lychee ananas en abrikoos.
- SULA-Chenin Blanc 2014 (W): Halfdroge, verfrissende lichte witte wijn met ananas en wit steenfruit kenmerken. Ideaal met honing bereide spijzen.
- SULA-Zinfandel 2014 (R): Geuren van confituur, braambes en kaneel. Mooi in evenwicht qua zuurzoet en tannine.
- SULA-Cabernet/Shiraz 2016 (R): Duidelijke aroma's van pruimen en zwarte peper. Mooie blend.
- SULA DINDORI RESERVE SHIRAZ 2013 (R): Elegante rode wijn met weelderige bessengeuren. In de mond erkende ik zijdeachtige tannines. Een aangenaam zacht mondgevoel. Ideaal te matchen met lamsvlees.
- SULA RASA SHIRAZ 2013 (R): Complexe, krachtige rode wijn met nog veel ouderdomspotentieel. Geuren

van rijp rood fruit. Kruidig en animaal. Gaat uitstekend bij kruidige bereidingen.

- SULA RASA CABERNET SAUVIGNON 2013 (R): Fijne tannines, goed versmolten. Impressies van rijpe donkere bessen. Een aanrader bij lam.

Ja, wijnen uit India met biologische teelt bestaan wel degelijk en ze zijn nog lekker ook!

1. www.sulawines.com, info@wijnendeclerck.be (prijzen tussen de 8 en 18 Euro)
2. SULA VINEYARDS is nu de grootste Indiase wijnproducent die reeds verschillende medailles won voor zijn wijnen op Decanter World Award
3. Rajeev Samant, de oprichter van Sula Vineyards heeft in 1999 de eerste stokken Zinfandel aangeplant die hij smokkelde uit de Sonoma regio (Californië).

GEORGES DE SMAELE woont in Gent en is lid van verschillende oenologische verenigingen. Hij is lid van VJV sinds 2003 en zetelt al enkele jaren in de Erkenningcommissie. Als Meester-Vinoloog wordt hij regelmatig gevraagd als gastspreker voor verenigingen en wijnclubs. Zijn publicaties verschijnen in diverse magazines, waaronder Ken Wijn, Universitas, De Wijnspiegel, Gezinsbond...

Beste architecturale nieuwbouwprojecten van Europa bekroond

België heer en meester op de eerste European Architecture Awards

De meest "buitengewone" architecturale nieuwbouwprojecten van Europa werden op 18 mei bekroond tijdens de allereerste European Architecture Awards, zeg maar de Oscaruitreiking voor architecten in heel Europa. Een initiatief van het grootste Europese architectenforum Archi-Europe en hét Belgische vastgoedevenement voor professionals Realty. België kwam als grote winnaar uit de bus. Niet minder dan vier Belgische architecten gingen tijdens de druk bijgewoonde award-uitreiking, op het grootste vastgoedevenement van ons land, aan de haal met enkele voorname prijzen.

Voorafgegaan door lezingen van de juryleden, Paul de Ruiter (Nederland), Prudent De Wispelaere (België), Vittorio Simoni (België) en Juan Manuel Herranz (Spanje) werden 8 nieuwbouwprojecten van Europa bekroond.

De awards prijzen internationale bouwprojecten in de meest uiteenlopende maatschappelijke sectoren, gaande van commercieel vastgoed over logistiek vastgoed tot stadsontwikkelingen, residentieel vastgoed en zorgvastgoed. Architecten uit heel Europa konden de voorbije maanden hun meest in het oog springende projecten indienen, en dat deden ze ook massaal.

Zo waren er in totaal 327 inzendingen - uit 32 verschillende landen - waaruit uiteindelijk 24 projecten genomineerd werden. Het was een vakjury van Europese architecten en experts die deze middag de zes winnende projecten bekend maakte, gevolgd door nog eens twee "special prizes" voor duurzaamheid.

De Belgen

Wat op z'n minst kan gezegd worden over de Belgen, is dat ze vrij massaal in de prijzen vielen. Zo won het Brusselse JDS Architects in de categorie 'Urban Development' met een ontwerp voor een nieuwe publieke badplaats in Denemarken, genaamd Faaborg Harbour Bath. Dichter bij huis was het TV COUSSEE & GORIS architecten uit Gent, die in samenwerking met het Spaanse RCR Arquitectes op de eerste plaats belandde in de categorie 'Industry'. Het ging om een ontwerp voor Crematorium Hofheide in Holsbeek. De derde Belg die met een award aan de haal ging, was Philippe Samyn and Partners in de categorie 'City Housing Development', en dat voor de renovatie van 150 sociale woningen in Brussel.

Gingen verder nog met de prijzen lopen: het Griekse Georges Batzios Architects voor het ontwerp van een "Tea

House" genaamd To Tsai, de Deense architecten van C.F. Møller Architects met een kantorencomplex "Bestseller", en het Duitse Huber Staudt Architekten voor het ontwerp van het Psychiatric Center Friedrichshafen.

Professionaliteit

Dat er tussen de 327 inzendingen uiteindelijk vier Belgische winnaars uit de bus kwamen, mag uitzonderlijk genoemd worden. Volgens de organisatie wijst het op de professionaliteit van de sector en het opleidingsniveau in ons land.

"België is er soms te bescheiden in, maar we hebben heel wat architecturaal talent in huis. En dat ondanks het feit dat het voor onze architecten niet altijd makkelijk is om hun visionaire ideeën gerealiseerd te krijgen. Architecten worden bij elk project onderworpen aan almaar strengere regelgeving, en zeker de laatste jaren zijn de voorschriften er in aantal niet op verminderd. Dat we dan toch nog zo kunnen scoren, toont op z'n minst dat onze Belgische architecten de lat hoog leggen."

Jacques Allard, Archi-Europe

Special prizes

Naast de zes hoofdprijzen werden er ook twee "special prizes" uitgereikt: één voor het meest duurzame en innovatieve project en één voor het meest duurzame "mixed use" project.

In die eerste categorie was het het Italiaanse bureau "La-bics" dat de prijs wegkaapte met het project City of the Sun, een stadsvernieuwingscomplex waar wonen, werken

vervolg op pagina 12

vervolg van pagina 11 - European Architecture Awards

en winkelen elkaar kruisen. In de tweede categorie “mixed use” was het opnieuw een Belg die de prijs in ontvangst mocht nemen. Veelaert Architecten uit Antwerpen won met het project Annonciaden, een site met assistentiewoningen, een kinderdagverblijf, handel en kantoren.

www.europeanarchitectureawards.eu

JACQUES ALLARD is CEO of Archi-Europe Group n.v., European Architecture Foundation EURAF.EU. Hij schrijft op regelmatige basis artikels voor het magazine Archi-World. Jacques is sinds kort actief bestuurslid bij de VJV.

winning projects

Categorie Urban Development

JDS Architects
België
Faaborg Harbour Bath

Categorie Commercial/Retail

Georges Batzios Architects
Griekenland
To Tsai, Tea House

Categorie Healthcare

Huber Staudt Architekten bda
Duitsland
Psychiatric Center Friedrichshafen

Special Prize Sustainable Innovating Project

LABICS
Italië
City of the Sun

Categorie City Housing Development

Philippe SAMYN and PARTNERS
België
Renovation of 150 Housing Units

Categorie Office Buildings

C.F. Møller Architects
Denemarken
BESTSELLER, Office complex

Categorie Industry

Coussée & Goris architecten / RCR Architectes
België
Crematorium Holsbeek

Special Prize Sustainable Mixed-Use Project

Veelaert Architecten
België
Annonciaden

Van Rik Wouters en 'het zotte geweld'

'En nu zult ge werken!'

Rik Wouters werd te Mechelen op 21 augustus 1882 geboren. Zijn vader is meubelmaker, gespecialiseerd in het vervaardigen van kasten in Mechelse stijl. Donker eikenhouten meubels met een grote stilistische diversiteit, meestal voorzien van uitgewerkte leeuwenkoppen.

Op 12-jarige ouderdom geeft hij de brui aan zijn studies. Hierover zal Wouters kort voor zijn dood in 1916 getuigen: "Ik heb altijd hard gewerkt en weinig wereldse omgang gehad. Thuis in Mechelen heb ik maar kort school gegaan: ik wou niet deugen, deed allerlei kattenkwaad en werd op een mooie dag buitengezet. Zodat vader, die houtbeeldhouwer was, me moest thuis laten.

'En nu zult ge werken!' zei hij.

Dat was net wat ik graag wilde en van dan af werd ik rustig en alle deugnieterie was er bij mij uit. Zo ben ik als jongen van twaalf jaar bij 't vak gekomen en vanzelf beeldhouwer geworden."

Vanaf zijn 15 jaar zal Rik Wouters 'in de leer gaan' bij de kunstenaar-beeldhouwer Theo Blinckx. Van 1897 tot 1901 volgt hij de lessen aan de Mechelse Academie. Aanvankelijk avondschoon, later dagonderricht. Op 4 januari 1901 wordt hij officieel ingeschreven in de registers van de Koninklijke Academie van Schone Kunsten te Brussel. Hij zal er tot 1904 de lessen volgen. Ondertussen is hij sinds 1 oktober 1902 ingelijfd in de Universitaire Compagnie in het Klein Kasteeltje om er zijn legerdienst van 20 maanden te vervullen. Deze formule stelt hem in staat naast zijn legerdienst ook zijn academische studies af te werken.

'Uit welk schilderij ben je gestapt?'

Het is ook gedurende zijn legerdienst dat hij, in het kunstenaars bohemienmilieu flanerende, Hélène 'Nel' Durinckx zal leren kennen. Nel, 16 jaar jong, vrijgevochten, knap en wellicht het model en liefje van een kunststudent. Volgens Eric Min, auteur van 'Rik Wouters. Een biografie' was het liefde op het eerste zicht:

" 'Uit welk schilderij ben je gestapt?'

zegt hij – een zeldzaam mooie openingszin. 'Chère moeke' noemt hij haar in zijn mengtaal van Vlaams en Frans."

Na zijn legerdienst in 1904 gingen ze samenwonen in Watermaal. In 1905 trouwden ze. Door geldgebrek trekken ze in bij Rijs vader in Mechelen maar verhuizen amper 14 maanden later terug naar het Brussels Sint Joost ten Node. In een brief naar haar vriendin schrijft Nel:

"Nog liever alle miserie dan me op mijn kop te laten zitten door die smerige bourgeois van een vader. Ik zal hem eens laten zien dat een stuk schildersmodel uit de goot de carrière van een kunstenaar kan begrijpen."

Door bittere armoede voelt de vaak zieke Nel zich verplicht model te staan bij de schatrijke society-kunstenaar graaf Jacques de Lalaing. De graaf ontfermt zich meermaals over een zieke Nel en helpt het koppel vaak geldelijk. Hij stelt hen zelfs financieel in staat naar Bosvoorde te verhuizen, voor gezonde lucht, voor Nel.

Het Zotte geweld - "Dat is het"

Zotte geweld – Middelheimmuseum, foto ©Ch. Jennis

In december 1907 bezochten Rik en Nel Wouters een optreden van de

Amerikaanse Isadora Duncan. De danseres danste zonder korset, blootsvoets slechts gehuld in een doorzichtige sluier waarbij zij Richard Wagners muziek vertaalde naar oud-griekse expressies. Volgens Nel werd Rik als het ware van zijn sokken geblazen bij het aanschouwen van Duncans slotvoorstelling, een apotheose: de Skythendans uit Iphegenia in Tauris van Gluck.

Volgens Herwig Tods, cocurator van de tentoonstellingen rond Rik Wouters in Mechelen en Antwerpen in 2016 Rik Wouters, retrospectieve heden te Brussel, in het boek *Lust For Love* heeft Nel in een essay het ontstaansproces als volgt beschreven:

'Thuisgekomen poogt Rik met tekeningen de Skythendans vast leggen. Eerst in 1909 begint hij aan de realisatie van het beeld zelf. In het kleine atelier op de zolder gaat hij te samen met Nel op zoek naar de uiteindelijke danshouding. Hij laat Nel maar steeds nieuwe poses beproeven. Moegetergd en opstandig gooit Nel – naar eigen zeggen – haar lichaam in een wanhopige kramp, en Rik verzucht: "Dat is het" '.

De schepping van het Zotte Geweld

R. Wouters, Detail Zotte geweld – Middelheimmuseum, foto © Ch. Jennis

In haar biografie van Rik beschrijft Nel het verloop van de schepping van Het Zotte Geweld/ De Dwaze Maagd – aanvankelijk noemde Wouters het beeld 'Vierge folle' – als volgt:

"Met het mes tekende hij in de klei, sned er door in één trek van boven naar beneden, verdiepte deze tekening met een vaste hand ... Het leven werd geboren, warm en lachend, uit de kleimassa en, terwijl de laatste

vervolg op pagina 14

vervolg van pagina 13 - Van Rik Wouters en 'het zotte geweld'

Vierge folle, Musée beaux arts Lyon, foto© Ch Jennis

herinnering aan Isadora Duncan verzwond, kwam 'De dwaze maagd' uit hare hulsels te voorschijn..."

Het beeld is de uiting van een onbegrensde levensvreugde en spontaneïteit. Haar uitdagende frivole naaktheid getuigt van een ongedwongen levenslust terwijl ze schaterend de hypocriete bourgeoisie tart met een toonbeeld van gedurfd emotionele expressies. Met het nauwelijks op één voet ondersteund lichaam spot Rik Wouters met de wetten van de zwaartekracht. Hij verbeeldt met zijn brons de zinnelijke uitbundigheid van een zot geweld.

Nel Wouters in de onuitgegeven biografie van Rik Wouters over 'la Vierge folle': "Zij was de geworden uiting van de geestdrift en de levensvreugde welke Rik bij zijn werk bezielde ..."

Volgens Eric Min was vanaf de aanzet in 1908 van Het zotte geweld tot het gieten ervan in 1912 de grondtoon in Wouters' werk. Na een jaar intense arbeid, zoeken naar het perfect concept, zal de natte klei op een ijskoude nacht zelfs stukvriezen. Gedurende drie jaren zoekt Rik Wouters naar de ideale verbeelding van Duncans onbeschoornde sensuele expressie. Drie jaar lang kneedt, snijdt en vervormt Rik de klomp natte klei, steeds met de

naakte Nel als voorbeeld. De bijgebleven voorstelling van de Folle danceuse alias Isadora Duncan vervaagt en maakt langzaam plaats voor het Zotte geweld uitgebeeld door Nel. Tussen de poseerperiodes legt Rik Wouters momentopnames vast: de buurvrouw of kinderen, de huispoes of gewoon gedeelten van zijn woonkamer, keuken of slaapkamer. Soms schikt hij op de tafel appels of champignons, bloemen, perziken, een groene kool, een gevilde haas of een vis die hij tot stillevens verwerkt. Zijn vrouw, vrienden en kennissen de mensen en kinderen uit

Kind met fopspeen, 1911, foto © Ch Jennis

zijn Bezemwijk behoren allen tot potentiële modellen voor zijn schilderijen, aquarels of sculpturen. Maar voor alles is Nel zijn geliefd model. Hij tekende, schilderde, aquareelde, etste en sculpteerde haar buiten in de natuur of binnen in alle plaatsen van het interieur, staand, zittend of liggend, lezend of strijkend. Of tijdens het toiletmaken, aan- of uitkleden, in rood, wit, blauw, gestreept of zonder klee. Naakt, ruggelings of frontaal. Wanneer zij gedurende een pauze tijdens de lange poseerperiode voor Het Zotte geweld naakt met haar benen gespreid in een ligstoel vrijmoedig uitrust, tekende Wouters haar onbeschoord intiem en passioneel.

Rik Wouters schildert zoals hij beeldhouwt. Direct en vlug en mengt zelden zijn kleuren. De onvermengde tonaliteit, de sterk met terpentijn verdunde verf, het onaf gevoel door het bij wijze nauwelijks aangezet canvas geven zijn schilderijen een bijzonder bevallige intensiteit.

Onder de wapens

Ondertussen verwerft Rik Wouters bekendheid, waardering en bijzonder positieve kritieken. In 1912 ondertekent hij een vast contract met maandelijkse toelagen bij een voorname Brusselse kunstgalerie. Net nu het zowel financieel als relationeel met het echtpaar Wouters beter gaat, wordt Rik onder de wapens geroepen. Hij wordt te Luik in de oorlogsverschrikking gedompeld en komt uiteindelijk in het Nederlands interneringskamp Amersfoort, Kamp Zeist, op het grondgebied van de gemeente Soesterberg, terecht. Nel is ondertussen ook naar Nederland gevlucht en tracht zoveel als mogelijk Rik in het kamp te bezoeken. Een reeds lang plagende hoofdpijn bij Rik blijkt na onderzoeken een bovenkaakanker. Een reeks operaties en bestralingen verminken verschrikkelijk zijn geëlaat maar brengen geen genezing.

Nel schrijft erover: "Zijn stem klinkt hol en het is pijnlijk hem te zien eten. Hij kan alleen vloeibare dingen naar binnen krijgen, en dan nog slechts, zoals

Zelfportret met de zwarte ooglap, (1915) KMSKA, foto ©Ch Jennis

zijn dagelijks verband, door de opening van zijn gebroken kaakbeen. Dit verband achter in zijn mond stinkt en dat vloeibare voedsel doet hem walgen. Het vooruitzicht van de lange slapeloze nachten, in een wanhopige strijd tegen de pijn, maakt hem radeloos. Hij kan niet blijven liggen, wandelt in een kring rond als een gek.” Wouters maakt in deze periode nog een zelfportret waarbij hij zich afbeeldt met een zwarte ooglap. In nauwelijks tien jaar creëerde hij 170 schilderijen, 35 sculpturen, 50 etsen, 40 pastels en 1500 tekeningen. Enkele dagen voor zijn dood hernieuwen Rik en Nel hun trouwbeloften voor de kerk.

Het einde

In januari en februari 1916 opent een

tentoonstelling in Amsterdam met een tachtigtal werken van Rik Wouters. Rik is aanwezig op de opening en de tentoonstelling kent een groot succes. De tentoonstelling reist door naar Rotterdam. De tentoonstelling is nog vergroot met werken komende uit Londen. Ook hier krijgt Wouters bijzonder goede recensies. In juni opent in Den Haag ‘Exposition d’oeuvres belges’, wederom schittert Wouters.

Rik Wouters sterft in het Amsterdamse Prinsengrachtziekenhuis, met naast hem zijn vader en Nel, blind en door pijnen moegetergd op 11 juli 1916.

Eric Min beschrijft dit einde:

“Om middernacht veegt de ziekenhuiszuster het klamme voorhoofd van de stervende af.

‘Laat hem gaan’

De hand die Nel in de hare houdt, stukt. De doodstrijd van haar geliefde is voorbij. Het laatste blad heeft zich van de tak losgemaakt, dwarrelt naar beneden. De oorlog in Riks lichaam is afgelopen.

Nel vraagt om een schaar en knipt een lok van zijn haar af, loopt naar buiten. Zij gaat naar huis.

In de grauwe stad is zij nu alleen.”

Na zijn dood zullen zijn werken in tal van Europese galerijen worden tentoongesteld: Venetië, Edinburgh, Bradford, Liverpool, Birmingham, Glasgow, Parijs en Madrid.

Wouters heeft zijn grote voorbeelden Ensor, Cezanne en Rodin niet nagevolgd hij heeft ze achter zich gelaten.

Een langverwachte retrospectieve

Nog tot 2 juli 2017 organiseren de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten van België (KMSKB), in samenwerking met het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA), een uitzonderlijke retrospectieve gewijd aan Rik Wouters. Hij is zowel een meester in het schilderen, beeldhouwen en tekenen als een onmiskenbare vertegenwoordiger van de Moderne Kunst in België. Rik Wouters heeft een levendig en kleurrijk oeuvre nagelaten, in scherp contrast met de drama's die zijn bestaan teisterden tot aan zijn vroegtijdige dood in 1916, op 33-jarige leeftijd.

Deze tentoonstelling brengt, voor de eerste keer, de belangrijkste verzameling van zijn werken samen. 200 schilderijen, tekeningen en beeldhouwwerken dompelen de bezoeker onder in de sprankelende en spontane wereld van Wouters, tussen fauvisme en avant-garde. Meer dan 30 musea, instellingen en kunstverzamelaars uit binnen- en buitenland hebben prachtige werken uitgeleend – waaronder nog nooit eerder getoonde exemplaren. Deze exclusieve overzichtsten-

vervolg op pagina 16

vervolg van pagina 15 - Van Rik Wouters en 'het zotte geweld'

Herfst (1913) KMSKA, foto © Ch Jennis

toonstelling sluit de reeks herdenkingsinitiatieven af rond het 100e overlijdensjaar van de kunstenaar.

Een prachtige catalogus Rik Wouters retrospectieve geeft een volledig overzicht van de werken die tijdens deze unieke retrospectieve worden tentoongesteld.

Openbaar Kunstbezit Vlaanderen brengt met een extra tentoonstellingseditie Rik Wouters, de voltooide symfonie een volmaakte synthese van de tentoonstelling.

Epiloog – Over Nel

Eric Min, uit 'Rik Wouters. Een biografie':

"Op een regenachtige ochtend vraagt hij haar naar de loge in de academie te komen...

In de loge ... trekt zij al haar kleren uit. Het model ziet de passie oplichten in de blik van de kunstenaar; hij kijkt traag naar haar lijf en zegt dat zij een mooie vrouw is:

'Que tu est belle, Nele'. ...

Nele kijkt terug en bespiedt elke beweging. De hompen klei vallen op de stoffige plankenvloer. ...

Hij drukt Nele tegen zich aan. Elke uithaal, elk duim die hij in de klei drukt, zal een daad van liefde zijn, 'un cri d'adoration pour ton beau petit corps'.

Nele is meer dan zijn vrouw: muze, model en medewerkster."

Peter Theunynck, & Lies Van Gasse, 'NEL, een zot geweld', graphic novel, het levensverhaal van de vrouw, het model

en de muze van Rik Wouters:

"Ons boek is dus ergens ook een feministisch manifest van een vrouw die vrij beschikt over haar leven en haar lichaam. Van een vrouw die zegt:

'Ik ben daar de baas over. Ik doe daarmee wat ik wil.'

Ze stelde haar leven voor een groot deel ten dienste van Rik. Maar altijd met een eigen agenda, zodat zij er op één of andere manier ook beter van werd."

Herwig Tods, Lust For Love, over 'Het Zotte Geweld/ De Dwaze Maagd':

"Wouters eigent zich het archetype van de ongeremde vrouw toe door ze uit haar mythologische en christelijke context te halen en ze te transformeren tot een vrouw van vlees en bloed. Hij geeft haar het gelaat en het lichaam van een echte vrouw. Niet zomaar een vrouw bovendien. Het gelaat en het lichaam zijn dat van zijn echtgenote Nel."

Rik Wouters, retrospectieve. Nog tot 2 juli 2017 in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten van België. Open van dinsdag tot en met vrijdag van 10 tot 17 uur, zaterdag en zondag 11 tot 18 uur.

Info: tel 02 508 32 11 en www.fine-art-museum.be

Herkomst van de illustraties

- Herfst, (1913), olieverf op doek, 135,5 × 140,5 cm, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, inv. 3293. Schenking dr. Ludo van Bogaert-Sheid, 1989, C.R 154. Foto © Ch. Jennis
- Kind met fopspeen [Roze schort], (1911), olieverf op doek, 55,5 × 44 cm, privéverzameling. Courtesy Olivier Bertrand, C.R. 58. Foto © Ch. Jennis
- Zelfportret met de zwarte ooglap, (1915), olieverf op doek, 102 × 85 cm, Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen, inv. 3297. Schenking dr. Ludo van Bogaert-Sheid, 1989, C.R. 200 Foto © Ch. Jennis
- Rik Wouters, Zotte geweld, Middelheimmuseum Antwerpen, foto © Ch. Jennis.
- Rik Wouters, Detail Zotte geweld – Middelheimmuseum Antwerpen, foto © Ch. Jennis.
- Rik Wouters, Folle danseuse (ou Vierge folle), Musée des beaux arts de Lyon, foto © Ch. Jennis.

FRANK VAN DESSEL (*1941) studeerde aan de Hogere Zeevaartschool Antwerpen. Sinds 1982 brengt hij verslag uit over en is curator van culturele activiteiten en tentoonstellingen voor de progressieve ideologische culturele familie (Curieus, ABW...) provincie Antwerpen. Maar ook aan het leefmilieu in zeer brede zin – erfgoed, energie, transport, socio-economische componenten en sociale triggers – besteedt hij aandacht.